

UNITÁRIUS KÖZLÖNY.

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

Szerkesztik: Nagy Lajos és Boros György.

Megjelenik havanként egyszer. Ára egy évre 1 frt 20 kr. Egyos szám ára 12 kr.

Az „Unitárius Közlöny“ olvasóihoz.

Öt éve, hogy ismerjük egymást mint írók és olvasók. Nincs tehát szükség arra, hogy hosszasan foglalkozzam lapunk irányával; de még sem válhatok meg szó nélkül az elmuló évtől, főleg azért, mivel szerkesztőtársam Nagy Lajos esperes-főjegyző úr, bokros dolgaira való hivatkozással, a Dávid Ferencz Egylet közgyűlésétől a szerkesztői tiszt alól felmentését kérte, s a jelen alkalommal, mint szerkesztő, búcsut vesz olvasóinktól. Kedves kötelességemnek ismerem a legszivesebb köszönetet nyilvánítani azért a sok jó tanácsért a melyben engemet részeltetett öt évi együttműködésünk alatt.

Szíves támogatását jövőre is megigérte s remélem, hogy az ő zamatos kedves verseiből már az új év elején közölhetünk.

Ezzel egyidejűleg örömmel értesitem t. olvasóinkat, hogy a Választmány megnyerte egyletünk érdemes elnökét Dr. Brassai Sámuel urat a szerkesztőség egyik tollának kezébe vételére. E szerencse feletti örömünkben, bizoňnyal osztozni fog minden olvasó.

Kolozsvárt, 1892 november 22.

Boros György,
egyleti titkár.

Szerkesztői szó.

Első szavunk: legyenek üdvözölve kedves olvasóink közelben és távolban mindannyian!

Röviden csak annyit kívánunk mondani, hogy a lap eddigi iránya jövőre is megmarad, vagyis igyekezni fogunk — dolgozó-társaink becses közreműködésével — ébreszteni a vallásos és erkölcsi érzést, terjeszteni az ismeretet és tisztázni a fogalmakat.

Az új évben a keresztény vallás főtárgyait fogjuk megbeszélni. Rendes rovatainkat folytatjuk, s különösen a „Régi dolgok“ rovatában több érdekes hagyományt közlünk emlékezet és emlékeztetés okáért. Arczképeket a jövő évben is adunk. Első lesz az amerikai reformator Channingé.

Kérjük a t. dolgozó társakat s e lap barátjait, ne vonják meg tőlünk eddigi becses támogatásokat, segítsék ezt a kis lapot, hogy teljesíthesse be az egyházban a leány szerepét, a melyre elhivatott.

Az „Unitárius Közlöny“ egy évre 2 korona s 40 fillér (1 frt 20 kr.) Egyleti rendes tagoknak 5 évi kötelezettséggel csupán 2 korona (1 frt.) Mindenik összeg előre fizetendő egyleti pénztárnok tisztt. Iszlai Márton urhoz. (Unitárius leányiskola Kolozsvárt).

Új előfizetőknek ingyen küldjük meg *Ferencz József* unitárius püspök ur felolvasását a vallásról, a budapesti unitárius templom képét s azonkívül a *Simén Domokos*, *Dr. Bartók István*, *Br. Orbán Balázs* vagy *Ierson* s barátai különálló arczképéből az előfizető kívánsága szerint megküldjük bármelyiket.

Dr. Brassai Sámuel és Boros György.

A jászolban született.

És ime a csillag, melyet látnak vala
napkeleten, előttök megyen vala, míg-
len jutna — és megállana a *hely*
felett, a hol a gyermek vala. És
mikor látták volna a csillagot, igen
nagy örömmel örvendezének.

Máté: 2. 9. 10.

Sötét éj volt . . . csillagtalán, szomorú.

A lelkeken még sötétebb a ború.

Keresték a vigaszt, enyhét,

Azt, a kiben megpihenhet

A háborgó szív és elme . . .

— Ah de vajjon eljövend-e —

A *kiben* a Hítcsillaga fellobog?

Hogy látván *o T!*, elmondhassák: »Boldogok! . . .«

S megnyílt az ég . . . biztató szó zeng alá . . .

A sziveket csodás öröm elfogá.

Új ég, új föld, új Hítvilág

Napfénye tőr az éjen át.

Állj meg . . . állj meg, szép napkelet

Csillaga — a szent „*hely*“ felett —

Hol a *jászol* Üdvösséget rejteget . . .

S angylasereg zeng dicsérő éneket!

Napsugártól vidul a föld . . . virágos . . .
Isten mosolyg az angyalok karához.
Isten fia, ég szülötte:
A *Megváltó* jött a földre.
»Amaz igaz Világosság,« a kiben
A tiszta szív . . . hívő lélek megpihen.
Szent . . . de *ember* . . . szive lángol . . . szenvedő;
Könnyet töröl . . . bár maga is könnyező!

Járt a szélvész hullámozta tengeren,
»Kicsinyhitüt« bátoritva szüntelen.
Szava . . . élte: jóság, fenség . . .
Lelkében nagy, örök Eszmék . . .
Szelid ajkán a beszéd méz . . . igézet:
»Én vagyok az út, igazság, s az élet . . .
Felveszem a *Keresztet* is értetek --
Kövessetek . . . ! *Én* vagyok a *Szeretet!*«

Budapest.

Murányi Sándor.

Karácsoni kép.

A csillagos magasság
Mély titku távolából:
Angyalsereg kelt szárnyra
A tisztaság honából.
És dallamos ajkukról
A legszebb himnusz árja,
Fölzendült, néma éjben,
Dicső hármóniában . . .
Dalukra: pásztor és bölcs,
Örömmel, hittel telve: —
Jézust keresni mentek,
Ajándékkal terhelve . . .
Fényes csillag jelölte
Az utat, melyen jártak
Míg a kised szülöttre
Im, végre rátaláltak.
Aranyt, tömjént és mirhát
Ajándékba vivének

A hodolat jelétül
A hit fejedelmének . . .
Az Ur igaz baráti,
Ma is hittel betelve:
Jézust keresni mennek
Ajándékkal terhelve . . .
Fényes *csillag* jelöli
Az utat, melyen járnak:
Az inség gyermekénél
Jézusra rátalálnak! . . .
S mi jót és vigasztalót
Közülök egygyel tesznek,
Mind a *Jézussal* teszik,
Ő néki tisztelegnek! . . .
S rá zeng az *angyal-ének*:
Dicsőség a nagy ének!
Békesség, jó akarat
Egész emberiségnek! . . .

Rédiger Géza.

Dr. Brassai Sámuel elnöki megnyitója.

— Elmondotta a Dávid Ferencz Egylet közgyűlésén 1892 okt. 29-én. —

Igen tisztelt gyülekezet!

Midőn egyesületünk tagjait kötelességemnél és saját indulatomnál fogva e helyen üdvözölnöm kell, úgy érzem magamat, mint a 34. erdélyi diéta egyik buzgó tagja, a ki, midőn társai ékes és hathatós szavakban fejezték ki azon való boszankodásukat és keserűségöket, hogy az országgyűlést az országházából kirekesztették, ezen szókra fakadt és hajtotta ismételve: „Oh miért nem vagyok én szónok?“ Nem akarván tettel is tanusítani fogyatkozásomat, szíveskedjék a t. gyülekezet egyszerű köszöntésemet fogadni.

De szíveskedjék egyszersmind egyletünk szelleme, célja és működése körül tett némi észrevételeimet meghallgatni.

Az utolsóról szólva először is, talán azt mondhatnák, sőt talán magunk is, kezünket keblünkre tevén, hogy nem tettünk sokat, sőt nem tettünk eleget! De fontolják meg a reményekben csalódva érzők, hogy mi csak kezdők, buzdítók, magvetők vagyunk ezek sorsát urunk Jézus szépen és találóan rajzolta a következő parabolában: Egy magvető ember kiméne vetni. És mikor a magot hintené, némely a mag közül esék az útfélre; és eljövének a madarak és elkapdosák azt. Némely esék a köves helyre, a hol nem vala sok földé és hamar kikele, mivelhogy a földben nem vala mélyen. És a nap mikor felkölt volna megsüté azt, és mivelhogy nem vala gyökere, kiszáradá. Némely pedig esék a tövis közé és a tövisek felnevelkedvén, megfojták azt. Némely pedig esék a jó földbe és gyümölcsöt terme, némely száz annyit, némely hatvan annyit, némely pedig harmincz annyit. (Mát. 13. 3—8. Márk. 3—8. Luk. 8. 5—8). Szent Pál is azt írja a rómaiaknak: „Nem az akaróé, sem a futóé, hanem a könyörülő Istené.“ (9. r. 16.)

De hát mi is a mi teendők? A vallásos érzés ébresztése. Csak ez, feltéve, hogy szunyadozik. Igenis, mondom, a vallásos érzés ébresztése most midőn egyfelől fenyegetik, másfelől kiirtani igyekeznek a vallást. Ébresztgetni kell, mert teremteni újat nem lehet. Teremtett Zoroaster, Buddha, Jézus Krisztus és Mahommed, de ezek is csak esztendők ezreivel, egyik a másik után. Egylettől ilyet várni nem lehet.

De lehetnek másfelől, a kik ellenben azt tartják, hogy talán igen is sokat teszünk és úgy szólva fitogtatjuk magunkat. Olyanok arra hivatkoznak, hogy: bene, qui latuit, vixit, a ki jól elrejtőzött, jól élt. Megint arra is, hogy legjobb asszony az, a kiről legkevesebbet beszélnek. Azonban én is támaszkodhatom arra a közmondásra: Adjon Isten sok irigyet, kevés szánót. Már pedig egy lelkéből vallásos közönség dolga, irigylésre méltó állapot. A mi teendők

pedig a vallásos érzelmet magunkban és másokban ébreszteni. Együgyűség, sőt roszakarat volna ezt oda magyarázni, hogy tehát az unitarizmust terjesszük és proselytákat vadásszunk, a mi annyi volna, mint „vallást“ és „bigottságot“ összetéveszteni. Urunk és tanítónk — a szanszkrit guru és a francia maître mind a két eszmét összefoglalja — Jézus azt mondá: „jaj a világnak a botránkozókért . . . de jaj annak, a ki által botránkozás jön“; ámde a „botránkozók“ nem azokat értette, a kik a sima úton botlanak meg; az igazi reformatio abban áll, hogy a vallás emberi ráfogásoktól és szabványoktól tisztuljon, e pedig ugyancsak „sima út“. Ennélfőva nem félhetünk.

Én nem félek lármától. Nem félek a secta névtől, mint angol és ámerikai atyánkfiai, midőn első egyesületeiket alkották. A katolikus előtt ugy is secta, eretnek maradunk. Mi azt mondjuk: valamint a martyrok martírságokkal, mi eretnekek dicsekedjünk eretnekségünkkel.

Ha az egylet minden tagja lelkére veszi az egylet dolgát s mint az evangéliumi szegény asszony, meghozza annak a maga fillérért, akkor az egylet végezni fogja kötelességét

De meg kell jegyezmem, hogy ha valaki alapítványát vagy részvényeit befizeti, még nem teljesítette egyleti kötelességét, hanem szóval és tettel, oktatással és példaadással kell előtte járni azoknak, a kiknek, miveltségöket, olykor tulmiveltségöket, körülményeiket tekintve, „ébresztésre“ van szükségök. Ily értelemben biztat Esaiás: Ne félj, mert én veled vagyok; el ne hajolj, mert én a te Istened, megerősítelek téged és megsegítelek téged! (Ezs. 41. 10.)

A Dávid Ferencz Egylet hetedik közgyűlése.

Tartatott 1892-ben október 29-én. Elnök Dr. Brassai Sámuel; jegyző Boros György. Jelen vannak: Ferencz József tisz. elnök, Ferencz Józsefné alelnök, Daniel Gábor főgondnok, Nagy Lajos, Mózes Andrásné, Hajós János, Iszlai Márton pénztárnok, Benczédi Gergelyné, Mikó Imréné, Dr. Nyiredi Gézané, Sinczky Juliska, Raffaj Irma, Vaska Mari, Fekete Gábor, Ürmösi Miklós, Gothárd Sándor, Darkó Sándor, Osváth Gábor, Raffaj Domokos, Kelemen Albert, Benczédi Gergely, Boros Sándor, Dr. Veress Vilmos, Kisgyörgy Sándor, Gyöngyösi Dénes, Csifó Salamon, Végh Mihály, Deák Miklós, Gábor Albert, Simó János, Nagy Gyula, Fazakas Lajos, Fülöp Mózes, Gál Miklós, Lőrinczi István és Dénes, Péterfi Dénes, Jánosi Gerő, Egyed Ferencz, Máthé János, Vaska Béla, Miklós György, Kis Sándor, Kádár Lázár, Kovács János, Schuller József, Benczédi János stb.

Elnök Dr. Brassai Sámuel a közgyűlést a megnyitja. (Lásd fennebb).

A Választmány jelentése.

A Dávid Ferencz Egyletnek, mint valláserkölcsi testületnek jelen közgyűléséhez benyújtandó jelentésünkben legelső helyen

felhasználjuk a kínálkozó alkalmat arra, hogy a tiszta erkölcs és a józan vallás legigazibb prófétájáról megemlékezzünk. Észak-Amerika egyik legjelesebb fia, a jelen száz unitáriusai legnagyobbika Channing Ellery Vilmos ezelőtt ötven esztendővel, éppen eunek a hónapnak 2-ik napján vált meg a földi életben viselt formájától, hogy megkezdje a szellemi életnek azt a nemét, amelyben állandó a haladás és folytonos a hatás. Jóllehet senki sincsen közöttünk, a ki valaha látta volna ennek a szentnek emberi ábrázatját, megvagyunk győződve, hogy az ő magasztos elvei a tiszta erkölcstől s az ember méltóságáról, ha tudtonkon kívül is, sok jóra vittek rá minket s sok rosztól tartották vissza kezünket. A nagy szellemek hatása hasonlít a napéhoz, kiterjed az a legelrejtettebb helyekre is, ha másképpen nem, mint visszfény.

A Channing halála 50-ik fordulóját nem csak ámerikai, hanem minden igaz tisztelői hálás kegyelettel ünnepelték meg. Mi azzal tennők magunkat teljesen méltóvá a többi hálás szellemörökösökhöz, ha minél nagyobb odaadással tanulmányoznók remekműveiket. Erre czélozva felhivás fog menni a t. tagtársakhoz lapunk közelebbi számában, Channing-estélyek rendezése végett. Reméljük nem eredmény nélkül.

Az elmúlt egyleti évről a következőkben tesszük meg tiszteletteljes jelentésünket:

Az ifjuság vallás-erkölcsi élete érdekében eddig használt eszközeinket a jelen évben is használtuk s 1891-ben a vasárnapi iskola pontos látogatóinak kiosztottunk 100 füzetet Arany J. művei füzetes kiadványaiból. A jelen 1892. évre is fenntartottuk ígéretünket, de meglepetésünkre csupán két-három helyről érkezett jelentés. Ez annyival feltünőbb, mivel az Egyh. K. Tanács, a vallás- és közokt. minster ő nmlga a munkaszünet érdekében kiadott törvény alapján kibocsátott felhívása alkalmából az esperesek útján megújította az Egyh. Fő Tanácsnak a nyári vasárnapi tanításra vonatkozó rendeleteit. Reméljük, hogy a jelentés hiánya nem jelenti a tanítás hiányát is.

Új eszközökkel is tettünk kísérletet ifjuságunk érdekében, t. i. felhatalmazta a Választmány a titkárt s illetőleg az Unitárius Közlöny szerkesztőségét, hogy „Fiatalság Barátja“ czim alatt szerkesszen és adjon ki egy ifjusági lapot, egyelőre egy számban. Az első szám megjelent és pedig az egylet közpénztára tetemes költségével, mivel abban énekek is adattak dallammal. A lapot az előre megrendelőknék csupán 10 krért adta a Választmány, a bolti árt 25 krba szabván meg. A lap kiállítása mind tartalmilag, mind formailag köztetszéssel találkozott, mind az olvasóknál, mind a szaksajtóban, de talán a magas ár miatt nem jött forgalomba annyi, a mennyire jogosan számítani lehetett, minek

következtében a Választmány a füzet árát leszállította 10 krra, mely határozat, reméljük, a közgyűlés helyeslésével fog találkozni. Egyszersmind becses figyelmébe ajánljuk a Közgyűlés t. tagjainak ezt a vállalatot, kérvén, hogy meghonosodása érdekében ne sajnálják tőle az erkölcsi és anyagi támogatást annyival inkább, mert a Választmány óhajtaná rövid időn folytatni.

Az ifjúság lapja érdekében a Választmány az „Unitárius Közlöny“ nyári száma egyik ívét nem adta. Ez nem visszavonulás, hanem az erő átváltoztatása, helyesebben átruházása volt azzal a czéllal, hogy a szülők örökét ezzel az alkalommal használják a gyermekek.

Az „Unitárius Közlöny“ beltartalma az évben is az eddigi irányban volt szerkesztve. Az olvasó közönség az új évvel nem apadt, sőt gyarapodott, de a mint a pénztárnoki kimutatásból meg fog tetszeni, a t. tagok illetve megadásában nem elég szorgalmasok.

Részint a sok hátrálék, részint a lap kiállítása tetemes költségei arra indították a Választmányt, hogy hívja fel a t. alapító tagokat a befizetett 10 firt összeg jövedelme pótlására annyival is inkább, mivel az alapítói díj természete szerint csak a tagsági jogokat és nem egyszersmind az előfizetők előnyeit nyerték meg.

Az U. K. kiadása költségeihez szives ajándékaikkal ebben az évben hozzájárultak: Velits Károly ur Tordáról 25 firttal, Boros Györgyné öngá 25 firttal és Berde Béla ur Kolozsvárról 25 firttal, kik fogadják e helyen a Választmány szives köszönetét.

Irodalmi pályázatot hirdetett volt a szerkesztőség vallás-erkölcsi tartalmu elbeszélésre. Beérkezett három pályamű. Jutalomra érdemesnek egyik sem találtatott. Közlésre alkalmas volt kettő, melyek közül az egyiknek szerzője Tarcsafalvi Albert vargyasi tanító, kit lapunk olvasói előnyösen ismernek költeményeiről.

Felolvasásainkat Kolozsvárt az elmúlt télen is megtartottuk. A deczemberi felolvasást tisz. elnök Ferencz József püspök ur nyitotta meg. Felolvasott Dr. Brassai Sámuel a „Fegyvelemről,“ Dr. Haller Károly egyet. tanár „Erkölcseinkről“ két izben, Jákey Aladár Költeményt, Ejszaky Károly az „Illusióról,“ Kanyaró Ferencz tanár az „Unitárius színmű irodalomról“; Nagy Gyula tanár az „Izlésről,“ Kőváry László „Egészségügyi és szépiészeti igényeinkről,“ Grátz Mór a „Vasárnapról.“ Belépti díjas felolvasásunk megtartható nom volt a télen uralkodó betegségek miatt.

Az egyleti év elején kibocsátott tervezetét a felolvasásoknak lapunk utján is, de e helyen is újból figyelmébe ajánlja a Választmány az egylet t. tagjainak.

A Választmány Warga Lajosné öngagságától Sáros-patakról

ajándék képpen megkapta néhai Rajka Teréz irónőnknek „Egy nagynéne levelei felnőtt leányoknak és fiatal asszonyoknak“ cz. becses művet 30 pldban, miért e helyen is fogadja szives köszönetünket.

A Választmány a keze alatt levő könyvekből és füzetekből ajándékozott a H.-Karácsonfalvi iskolának 95 számot az U. K.-ból s a kis-medeséri ekklesiának egy szószekekre való bibliát. Az Orbán emlék-alap a f. évben is gyarapodott s az ügy új lendületet nyert azzal, hogy Székely-Kereszturon egy bizottság alakult az emlék létesítése végett.

Egyletünk tagjai közül az elmúlt évben sokan haltak meg, kik közül megelítjük Kriza Gyulát a néhai Kriza János püspök utolsó gyermekét, választmányunk tagját. Kovácsi Antal tanár halála egyletünket is közelről érintette, mivel ő felolvasásainkon s lapunkban szüntelenül munkálta egyletünk érdekeit. A szerkesztőség vajmi későre fog lelni oly szemes figyelőt és figyelmeztetőt, a milyen ő volt s felolvasásainkon is hiányozni fog az ő jóízű humora s az a sajtóságot nyelv, a mellyel ő mindig tudott hódítani; Dr. Berde Áron egyh. főgondnok, debreczeni Szabó József, Török Péter egyletünk alapító tagjai s lelkes pártfogói voltak. Legyen kedves emlékezetök!

Fiók-egyleteinkről az illető titkárok jelentéseiből a következő képet tárjuk a mt. közgyűlés elébe.

A fiók-egyletek működése.

a) A marosköri fiók-egylet a maros-vásárhelyi unitárius ekklesiában gyűlést tartott 1892 június hó 28-án. Az egylet szabályai értelmében a megválasztott hivatalnokok törvényes ideje lejárván, a következő három évre a f.-egylet elnökének megválasztott: Mélt Fekete Gábor kir. táblai tanács-elnök ur. Al-elnöknek tisztelendő Kelemen Albert esperes ur, titkárnak és pénztárnoknak Májay Gábor újra választattak.

Fiók-egyletünk jelenlegi pénztári állása a megvizsgált számadás szerint:

I. Bevétel 1891, jun. 14-től—1892. június 28-ig	57 frt 38 kr.
II. Kiadás „ „ „ „ „ „	56 frt 99 kr.
Maradék	— frt 39 kr.

Ehez adva még a könyvkereskedő által vissza küldött 6 drb. 5 kros bélyeget, megmaradtott pénzüértékbe 30 kr. E szerint tehát a pénztár maradék tesz 69 kr.

Vagyongészlet:

I. Készpénz a pénztárba van	— frt 69 kr.
II A ny.-szeredai takaréktárban van	112 frt 33 kr.
Összes vagyongészlet e szerint	113 frt 02 kr.

V á r a n d ó s á g :

Hátrálék tagsági díjakból 1886—1892. év végével 112 frt., mely összegnek fele része 56 frt fiók-egyletünké; másik fele része pedig a központot illeti: 56 frt.*)

Könyvtárunkba 72 frt 39 krra vásároltunk könyvet. Folyó évre is husz forint van előirányozva könyvek bevásárlására. Ez bizonyítéka annak, hogy nem csüggedünk; hanem mint a kicsiny méh, dolgozunk, futunk és fáradunk; tudván azt, hogy a munkának gyümölcse a jutalom.

Vásárhelyi eklézsiánkban tartott közgyűlésen Fazakas Lajos f.-e. tag egy kitünő felolvasást tartott „Pál ihletése“ czimü bibliai tanulmányából. Nemkülönbén Benedek János a „Vallásos erkölcsi nevelésről“, mindkét felolvasónak jegyzőkönyvi köszönet mondatott.

Szentgericze, 1892. július hó 18-án.

Májay Gábor.

f.-e. titkár és pénztárnok.

b) a kereszturkőri fiók-egylet 1891—92-ik évi munkálkodásáról, fájdalom, semmi örvendetes jelentést nem tehetek.

Az elnökség választmányi gyűlést hívott össze; a vidéki választmányi tagok közül egy sem jelenvén meg: a választmányi ülés nem volt megtartható.

Az elnökség közgyűlést hívott össze, a melynek tárgya lett volna, a pénztárnok számadása megvizsgálása, az irodalmi pályázat eredményének kihirdetése, a pályadíjak kiosztása, Ürmösi Sándor felolvasásának meghallgatása, a tisztviselői kar lemondásának elfogadása, az új választás elrendelése s több apró keblü ügy. De az egyleti tagok meg nem jelenése miatt, a közgyűlés sem volt megtartható — s így a kitűzött fontos ügyeket nem lehetett letárgyalni és elintézni.

Pénztárnok, mellékelt számadása szerint fiók-egyletünk vagyona ez évben 28 frt és 89 krral gyarapodott, s így aug. 20. 1892-ben kamatozó tőkepenze, 136 frt 52 krt tett.

Tagdíjjal hátrálékosok száma, bár ez évben is, hátrálékaik törlesztésére, külön-külön felváltak szólítva, évről-évre szaporodik.

Székely-Keresztur, okt. 19. 1892.

Barabás Lajos,

f.-e. titkár.

c) K ü k ü l ö k ö r i f i ó k - e g y l e t. Fiók-egyletünk a lefolyt egyleti évben gyűlését 1892 aug. 12-én tartotta D -Szt.-Mártonban. Elnökölt esperes Rédiger Árpád alelnök. Az egylet tagjai közül a belső emberek teljes számmal jelen voltak A pénztárnok jelentése

*) A t. tagtársakat kérjük fizessék be tartozásukat.

szerint a rendes tagok befizettek 24 frtot, melynek felét, 12 frtot pénztárnok felküldötte a közpénztárnokhoz, a mi az Unitárius Közlönyben közölve volt. Fájdalom, a tagsági díjak beszedésében és befizetésében a kellő eredményt ebben az évben sem érték el.

Két felolvasás volt a gyűlésre kitűzve. Az idő előrehaladottsága miatt azonban mindkettő a jövő gyűlésre maradt. Főtárgy a következő vitatételünk volt: Egyletünk hogyan érhetné el célját egyházkörünkben minél hathatósabban? E valóban fontos kérdéshez csaknem mindenik tag hozzá szólott, mindenik egyetértve abban, hogy gyűléseinket nyilvánosabb jellegűvé kell tennünk, mi célból évenként legalább két felolvasó gyűlés lenne tartandó. Egy ilyen jellegű gyűlést ki is tűztünk f. hó 24-ére D.-Szt.-Mártonba. E gyűlésünk sikere csak lendületet nyújthat egyletünknek. Vajha úgy lenne!

Irodalmi pályatételünkre beérkezett egy mű, mely kiadatott a bíráló bizottságnak.

Tervbe vétetett egy dalkör alakítása, a mi nemcsak szükség-
ges, de örvendetes mozgalom is.

Szőkefalva, 1892. október 10-én.

Gvidó Béla,
f.-egyleti titkár.

d) A háromszékköri fiók-egyletben 1891 július 18-án Nagy Ajtán tisztújítás történt, mikor is Kiss Sándor titkárpénztárnok beadván lemondását, helyette megválasztattak titkárnak Székely Zsigmond kálnoki lelkész, pénztárnoknak Simó János köröspataki lelkész. E gyűlésen felolvastak Csifó Salamon árkosi lelkész, Ütő András n.-ajtai mester. Egyleti ünnepélyt rendező bizottsági tagok lettek: Székely Zsigmond, Simó János lelkészek és Kádár Lajos laborfalvi énekvezér-tanító.

1891 szept. 20-án Laborfalván ünnepély rendeztetett, melynek sikeréhez hozzájárultak Vaska Béla imával, Székely Zsigmond prédicatioval, Simó János, Csifó Salamon felolvasással, Kiss Aladár papjelölt és Kádár Sándor tanító szavalással. Ez alkalommal tánczvigalom is rendeztetett, mely anyagi hasznot hozott.

1892. július 7-én Kálnokon tartatott a közgyűlés. Felolvasott Vaska Béla. Ezen alkalommal hirdettetett ki az irodalmi pályázat eredménye. A neveléstani tételre senki sem pályázott. A „Halotti énekes könyvünk bírálata, különös tekintettel a dogmai tartalomra“ czimű tételre egy pályamű érkezett. Ennek írója Simó János érdemesítettett az 5 frt díjra. A mű a központba felküldendőnek és kiadandónak határoztatott.

Székely Zsigmond,
f.-egyleti titkár.

Vagyonkészlet.

Takarékpénztárba elhelyezve van . . . 155 frt 58 kr.

V á r a n d ó s á g :

1892-ik évről 8 tagnál 8 frt, a minek fele része 4 frt, a központi pénztárt illeti. Egyéb hátrálék nincs.

Rendes tagok száma jelenben 55. Pártoló tagok száma 10. A mult év végével kilépett 11 rendes tag, az 5 éves kötelezettség lejártával. Ez évben belépett az egyletbe 5 új tag.

Az egyletnek fennállása óta tevékeny elnöke Darkó Sándor esperes e tisztségről lemondván, helyébe elnöknek egyhangulag Egyed Ferencz szentpáli pap választatott. A le és felleépő elnökök beszédei megható visszhangjai azon komolyság és ügyszeretetnek, a milyennel megbizatusukat tekintik. Jegyző, pénztárnok, könyvtárnok újból három évre választattak.

Nagyon érdekesek voltak felolvasásaink s vitatételeink. Miként felelhet meg fiók-egyletünk feladatának? E nagy szabásu kérdést állítja fel Ajtay János. Véleménye ahhoz mindenkinék volt, s mert előadó csak elvi álláspontra helyezkedve ítél, egy bizottság küldetett ki, hogy a gyakorlati álláspontot is igyekezzék megtalálni s úgy terjessze aztán a jövő közgyűlés elé.

Pál Ferencz a templomban elhelyezett s ezután elhelyezendő koszoruk tárgyában értekezik. Okos és helyes érveléssel mutatja ki, hogy a templomokba koszorukat helyezni nem helyes.

Darkó Sándor elnöki megnyitója méltán sorozható a felolvasások közé. A hajnalpir előjeleit látja. A nap feljövetele sem késhe-tik soká. Ha a nagy Széchenyi emlékére a pesti kaszinó, a nagy Gusztáv Adolf hős tettei dicsőítésére a lutheránusok évenként ünnepélyeket tartanak, az egyházi erények ápolásában ilyen érték és jelentőséggel bir a Dávid F. egylet is. Figyelemre érdemes e megnyitó alábbi passusa: „Benkő Károly történet író: Csik, Gyergyó, Háromszékek történetében azt hagyta fenn, hogy 1559 pünköszt első napján János Zsigmond hadai Blandrata vezérlete alatt Csik megtérítésére indulnak, de a csikiak által keményen megveretnek. E győzelem emlékére járják évenként a hires somlyói búcsut. Imé a Dávid F. egylet antitézisse. „Hasonlóan van a Gusztáv A. eglyettel is.“

Mint hatalmas tényezőjét az egyleti eszmék tovaterjesztésében első helyen említhettem volna Dávid F. fiók-egyleti könyvtárunkat. Legnagyobb részét nyug. esperes Gyöngyösi István ur ajándékozta, a többi részint volt kénosi pap Jakab Sándor hagyománya, részint vásárlás útján gyűlt össze.

a) Biblia tárgyú munka van . . .	57 drb.
b) Egyházi és világi beszéd . . .	104 drb.
c) Vegyes tárgyú	86 drb.
Összesen	247 drb.

Szabad az út e kincses bányához is. Mindenki ereje és tehetsége szerint merithet abból.

Ders, 1892 julius hó.

Sándor Gergely.
f.-egyleti titkár.

— A közgyűlés a marosi, küküllői, háromszeki és udvarhelyi fiók-egyletekről szóló jelentéseket örvendetes tudomásul veszi, ellenben sajnálatát és megütközését fejezi ki a felett, hogy a kereszturi fiók-egylet egész évben semmi nemű feladatát nem teljesítette. Reméli a közgyűlés, hogy a jövő évben helyre fogja hozni mulasztásait

Pénztárnoki jelentés a D. F. E 1891—92-iki egyesületi évéről.

Tisztelt közgyűlés!

A lefolyt egyesületi év pénztári forgalmáról szóló jelentésemet a következőkben van szerencsém megteenni:

A. Vagyoni állás:

Bevétel:

A mult évről átjött	1927 frt — kr.
Folyó évi bevétel	825 frt 86 kr.
Együtt	2752 frt 86 kr.

Kiadás:

Az alábbi részletes kimutatás szerint	757 frt 12 kr.
Meglevő vagyon	1995 frt 74 kr.

B. A folyó évi bevétel részletezése:

Alapító tagsági díjakból	30 frt — kr.
Rendes tagsági díjakból	256 " — "
Előfizetési díjakból	172 " 20 "
Egyleti kiadványokból	16 " 30 "
Fiatalság Barátja cz. füzetből	32 " 02 "
Kereszturi fiókkörből	29 " 50 "
Marosköri fióktól	20 " 50 "
Székely-udvarhelyi fióktól	27 " 50 "
Háromszeki fióktól	29 " — "
Küküllőköri fióktól	12 " — "
Kamatból	88 " 98 "
Képekből	05 " 80 "
Hirdetési díjakból	07 " 80 "
Ajándék	86 " 16 "
Egyes számokból	02 " 80 "
Hibás könyvelés okán	09 " 30 "
Összesen	825 " 86 "

C. A folyó évi kiadás részletezése:

Unitárius Közlöny nyomdai költsége	372	frt	36	kr.
" " expediálása	117	"	—	"
Az arcképekre	63	"	26	"
Titkári és pénztárnoki jutalék a multévre	70	"	08	"
Titkárnak levelezésre	11	"	87	"
Pénztárnok "	1	"	40	"
Orbán emlékköre	5	"	25	"
Közlöny kötése	1	"	30	"
Ujság kihordónak	1	"	—	"
Világításra	—	"	45	"
Téves könyvelés okán	9	"	30	"
Fiatalság Barátja nyomtatása	103	"	85	"
Együtt	757	frt	12	kr.

D. A meglevő vagyon természetű és felhasználása.

I. Elkölthetetlen alap:

A mult évről átjött alaptőke	1820	frt	—	kr.
Ez évben befizetett 3 alapító tagdíja	30	frt	—	kr.
Összesen	1850	frt	—	kr.

II. Elkölthető vagyon:

Mult évi pénztármaradék	107	frt	—	kr.
Ez évi bevétel alapító díjakon kívül	795	frt	86	kr.
Együtt	902	frt	86	kr.
Évi kiadás volt	757	frt	12	kr.
Maradvány	145	frt	74	kr.

Az 1850 frt alaptőke a kolozsvári takarékpénztárban 9934. sz. könyvecskével a forgó tőkéből 130 frt 52 kr., 3067. számú könyvecskével az egyesült erdélyi takarékpénztárban és 15 frt 22 kr. a kézi pénztárban van elhelyezve.

Az évi tényleges bevételnek 786 frt és 56 krnak 15%-ja (117 frt 96 kr.) most kiosztandó egyenlő arányban az alaptőke, titkár és pénztárnok között, melyből jut egy részre 5% jutalék gyanánt 39 frt 32 kr.

E. Bevárandó követelés.

1. Előfizetési díjakban körülbelöl	200	frt.
2. Rendes tagoknál "	250	frt.
3. Alapító tagoknál	100	frt.
Összesen	550	frt.

A jelen évben eleget zörgettünk a hátralékosoknál, de kevés sikerrel járt fáradozásunk.

Kérem a tisztelt közgyűlést jövőre oly pénztárnokot válasz-

tani, ki nom olyan sok oldalról elfoglalt ember, mint én s kinek hatáskörével inkább összefér e hivatal, mint az enyémmel. Én megköszönve a bizalmat, hivatalomról kénytelen vagyok leköszönni s kérni a t. közgyűlést, méltóztassék lemondásomat elfogadni.

Kolozsvárt, 1892 október 20.

Iszlai Márton,
a D. F. E. pénztárnoka.

Titkár jelenti, hogy alelnök Ferencz Józsefné és Dr. Veress Vilmos vál. tagok a titkár jelenlétében a pénztárt számbavették, megvizsgálták s rendben találták, azzal a különbséggel, hogy három tétel alatt hibás könyvelést találtak. de mindenike a pénztárnok javára derült ki. Ajánlják a pénztárnok felmentését a számadás terhe alól.

— Pénztárnok Iszlai Márton a számadás terhe alól a ff. felmentetik s egyszersmind felkéretik, hogy még legalább ebben az egyleti évben tartsa meg tisztjét, a mire pénztárnok készséggel vállalkozott.

A közgyűlés meghatározza, hogy a most lezáruló évi tényleges bevételből 5%, 39 frt 32 kr. csatoltassék az alaptőkéhez s ugyanannyi adassék külön-külön a titkárnak és a pénztárnoknak jutalmul.

— Nagy Lajos tanár, az „Unitárius Közlöny“ társszerkesztője, hivatkozással arra, hogy bokros elfoglaltsága miatt a szerkesztésben nem tud elég segítséget nyújtani, kéri a közgyűlést, hogy mentse fel.

Mintán többek felszólalására sem volt hajlandó Nagy Lajos tanár és szerkesztő ezen szándékát megváltoztatni, a közgyűlés az ügyet, elintézés végett, a Választmányra bízta.

— Kisgyörgy Sándor vargyasi lelkész megtartja felolvasását: „A lelkész, mint a szellemi élet vezére a szószéken kívül.“ A felolvasás köztetszésben és teljes elismerésben részesült. A vitatkozás kezdetén tiszt. elnök Ferencz József püspök ur indítványára a közgyűlés kimondotta, hogy a két vitatétel, mint pályatétel tüzessék ki pályázatra. A tiszt. elnök ur egyik-egyik tételre azonnal felajánlott 5 frtot 10 koronát.

— A közgyűlés a tiszt. elnök ur indítványát és adományát lelkes éljenzéssel fogadta s utasította a Választmányt, hogy a pályázat részleteit megállítván, hirdesse ki a pályázatot.

A választmány eléterjeszti, hogy kriza Gyula vál. tag meghalt, Kövály László, Boros Györgyné és Mózes Andrásné kiléptek az alapszabályok értelmében.

Ferencz József tiszteleti elnök szép szavak kíséretében javasolja a közgyűlésnek, hogy a kilépett tagokat újra válassza és az

elhunyt Kriza Gyula helyére válassza meg Gyulay Lászlót az egy-
let egyik buzgó tagját.

— A közgyűlés a választmány tagjaivá megválasztja: Boros
Györgyné, Mózes Andrásné, Gyulay László és Kövály László
egyleti tagokat.

EGYLETI ÉLET ÉS MUNKÁSSÁG.

*A D. F. Egylet alapító tagjaihoz e helyen azt a fel-
hívást intézi a közgyűlés jóváhagyásával a Választmány, hogy
az Egylet kiadványáért: az „Unitárius Közlöny“-ért új évtől
kezdve fizessék meg az előfizetési 2 korona 40
fillér díjat.* Minthogy alapítóink tekintélyes száma meg-
hozta ezt a támogatást eddig is, nincs semmi kétségünk az
iránt, hogy mindannyian készséggel adják meg a lap csekély
árát s a mellett az erkölcsi hathatós támogatást.

*Rendes és előfizető tagjainkat, a kik hátrálékban
lennének, újból figyelmeztetjük kötelességökre.*

Irodalmi pályázat. A Dávid Ferencz Egylet Választmánya a Kisgyörgy
Sándor lelkésznek: „A lelkész, mint a szellemi élet vezére a szószéken kívül“
című s az Unitárius Közlöny f. évi 10. számában közölt felolvasása alapján
Mélt. és Főt. Ferencz József püspök egyleti tiszt. elnök úr által kitűzött két
10—10 korona pályadíjra pályázatot hirdet a következő két kérdésre:

1. Az ekkléisa szellemi életében talált hiányosságok mennyiben tulajdo-
nitandók a lelkészeknek s azokért mennyiben okozhatók a hívek?

2. A kepe megváltásával nem lehet-e attól tartani, hogy a papok közö-
nyösökké lesznek a szorosan elé nem irt kötelességek iránt s a hívek az ekkléisia
ügyei iránt?

A pályamunkák a két tételre külön irandók. Pályadíj 10—10 korona. A
pályamunkák idegen kézírásban, a szerző nevét rejtő jelíges levél kíséretében,
1893. évi május 1-ső napjára küldendők be az egyleti titkárhoz rózsza utca 2-ik
szám alá.

Szerkesztői izeretek. A t. fiók-egyleti pénztárnok urak sziveskedjenek az
1892-re s a megelőző évekre hátrálékos tagok névsorát beküldeni. — **Dr. H. D.**
Várjuk az ígért beváltását decz. 10-re. — **B. M. k. a. London.** A kedves leve-
lekért fogadja köszönétünket. Élvezettel olvastuk s hísszük, hogy lapunk olva-
sóinak is élvezetet fog nyújtani. A jövő számban. — **T. A. V -s.** Mind a kettő jó.
Ujabb haladás. Csak előre! Az elbeszélést, mihelyt befér, adni fogjuk.

Karácsoni ajándék. A karácson ünnepére a „Fiatalság barátja“
ujból meg fog jelenni. Karácsoni ajándékuul ezzel óhajunk kedveskedni olvasóink-
nak, hogy ők kedveskedhessenek az övéiknek. Egy szám ára 10 kr., vagyis 20
fillér lesz. Egy forintért (két koronáért) 10 példányt bérmentve küldünk vidékre
is, ha ez összeg előre beküldetik. Kérjük a megrendelést legkésőbb deczember
15-ig megtenni, mert a maga idejére csak ugy tudjuk szétküldeni.

TARTALOM: Az „Unitárius Közlöny“ olvasóhoz. Boros György. 161. lap. — Szerkesztői szó. Dr. Brassai Sámuel és Boros György. 161. l. — A
jászolban született. (Költ.). Murányi Sándor. 162. l. — Karácsoni kép. (Költ.)
Rédiger Géza. 163. l. — Dr. Brassai Sámuel elnöki megnyitója. 164. l. — A Dávid
Ferencz Egylet hetedik közgyűlése. 165. l. — Egyleti élet és munkásság. 176. l.

Nyomatott Gámán János örökösénél Kolozsvárt. (Belkőzéputca 10.)